

Granskning av Hjälpmedelsnämnden

Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom styrelser och nämndernas verksamhetsområde.

Hjälpmedelsnämnden är en samverkan mellan kommuner och landsting i Värmland och ska enligt stadgarna § 12 granskas av revisorerna hos respektive huvudman. Utifrån denna bakgrund har landstingets revisorer granskat Hjälpmedelsnämndens verksamhet under år 2005.

Bakgrund

Den 1 juli 2004 bildades en gemensam nämnd för kommuner och landsting i Värmland – Hjälpmedelsnämnden, i syfte att samverka för att länets invånare skall erbjudas en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor. Hjälpmedelsnämnden har ansvar för att erbjuda hjälpmedel för funktionshindrade enligt § 3 b Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), med undantag för syn-, hörsel-, ortopedtekniska och barnhjälpmedel.

Den hjälpmedelsverksamhet som enligt § 18 b HSL är kommunal angelägenhet ska även i fortsättningen utföras av respektive kommun med undantag av att fastställa policy, riktlinjer, kompetenskrav för förskrivning av hjälpmedel samt upphandling av hjälpmedel, vilket ålagts den gemensamma nämnden. Genom gemensamma riktlinjer och samverkan avser Hjälpmedelsnämnden även att kostnadseffektivisera verksamheten inom sitt ansvarsområde.

Hjälpmedelsnämndens åligganden kan sammanfattas i följande områden; samordningsuppgifter, kompetensuppgifter och stöduppgifter samt ansvara för driften av en gemensam hjälpmedelsenhet. Enheten skall verka som kompetenscentrum med stödfunktion till övriga hjälpmedelsenheter och svara för samordning av de angivna uppgifterna.

Nämndens möten

Under 2005 har Hjälpmedelsnämnden haft fyra sammanträden. 2005 års första sammankomst ägde rum den 18 mars. Vid mötet deltog representanter från Landstinget i Värmland (LiV) och 12 kommuner (21 ledamöter och ersättare). Representation saknades från Kil, Munkfors, Torsby och Årjäng.

Vid nämndens första möte beslutade nämnden att framställandet av en för länets gemensam policy och gemensamma riktlinjer för hjälpmedelsverksamheten skulle erhålla högsta prioritet. Ett gemensamt policydokument syftar till att homogena värderingar skall prägla verksamhetens arbete, så att personer med funktionshinder erhåller en likvärdig bedömning samt tillgång till hjälpmedel, oavsett var i vårdkedjan de befinner sig. Nämnden uppdrog vidare åt arbetsutskottet att ta fram ett förslag till policy och riktlinjer för kognitiva hjälpmedel, exempelvis hjälpmedel som syftar till att stödja minne och planering.

Nämnden fastställde även att brukarsamverkan på länsnivå inom hjälpmedelsnämndens ansvarsområde skulle erhålla högsta prioritet. Beslut fattades att chefen för länsverksamheten Hälsa, Rehabilitering och Rehabilitering skulle svara för kontakt med handikappförbundets kanslichef.

Vid 2005 års andra möte den 20 maj deltog 17 ledamöter och ersättare. De kommuner som saknade representation var Hammarö, Munkfors, Storfors och Säffle. Arbetsutskottet gav förslag på tidsplan för arbetet med riktlinjer/policy för så kallade kognitiva hjälpmedel, vilken fastställdes av nämnden. Tidsplanen för utformandet av riktlinjer/policy för Hjälpmedelsverksamheten inom Värmland reviderades, då man stött på ett par frågor som krävde ytterligare förankring hos involverade parter.

Vid det tredje mötet den 2 september deltog 17 ledamöter och ersättare. De kommuner som inte representerades var Grums, Kil och Munkfors. Under mötet lämnade verksamhetschefen för hjälpmedelsservice information för hur nämndens ekonomiska dagssituation såg ut.

Under 2005 års sista möte den 9 december fanns 15 ledamöter representerade, medan Eda, Hagfors, Karlstad, Munkfors, Sunne och Säffle inte var närvarande. Hjälpmedelsnämnden antog förslaget till Policy för Hjälpmedelsnämnden och uppdrog åt nätverket att ta fram förslag för Riktlinjer för forskrivning av hjälpmedel. Nämnden fastställde vidare 2006 års sammanträdesplan.

Under årets fyra möten saknades representation helt och hållet från Munkfors Kommun och vid två tillfällen saknades representanter från Säffle och Kils kommuner se diagram 1. I övrigt har uppslutningen varit relativt jämnt fördelat. Arvika, Filipstad, Forshaga, Kristinehamns kommuner samt landstinget har funnits representerade vid alla nämndens möten.

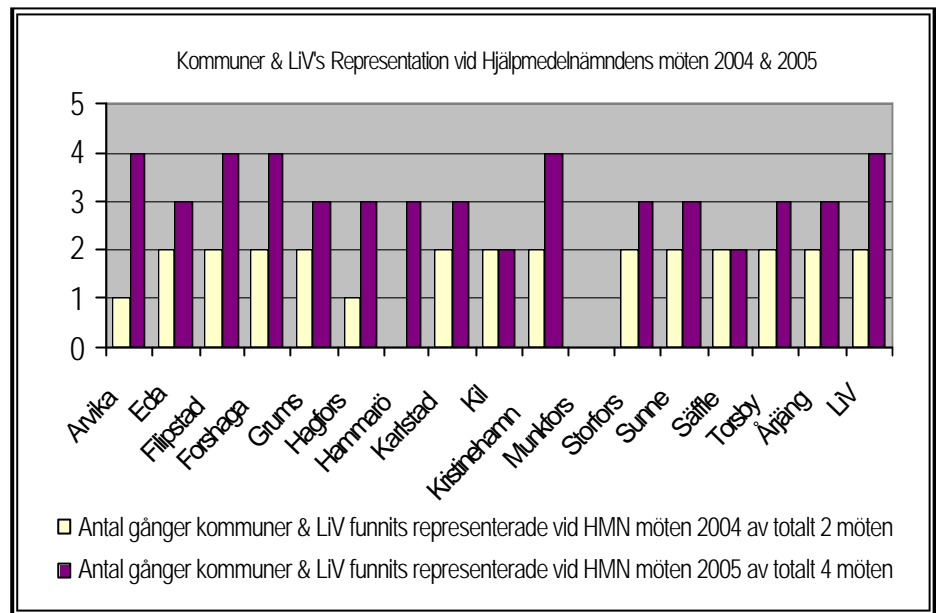

Diagram 1. Antal ggr. kommuner och LiV representerats vid Hjälpmedelnämndens möten under år 2004 och 2005.

Vid Hjälpmedelnämndens två möten under föregående år (2004) saknades representation helt och hållet från Hammarö- och Munkfors kommun. Vilket betyder att Munkfors kommun inte representerats vid något av nämndens möten sedan dess uppstart juli 2004.

Arbetsutskott

Arbetsutskottet har under 2005 haft 5 protokollförda möten. Vid Hjälpmedelnämndens möte den 3 december 2004, uppdrog man åt arbetsutskottet att framställa ett förslag till Hjälpmedelnämndens prioriteringsordning samt förslag till former för brukarsamverkan. Förslagen framfördes vid Hjälpmedelnämndens första möte den 18 mars 2005.

Således uppdrog nämnden arbetsutskottet att ta fram en gemensam policy och gemensamma riktlinjer för Hjälpmedels verksamheten i länet, vilket präglade arbetsutskottets arbete under 2005.

Diskussioner gällande policy och riktlinjer för kognitiva hjälpmedel har även genomförts vid arbetsutskottets möten och då arbetet med policydokumentet för hjälpmedelsverksamheten drog ut på tiden inkluderades arbetet med riktlinjerna för kognitiva hjälpmedel i denna.

Administrativt stöd

Enligt avtal skall länsverksamheten hälsa, habilitering och rehabilitering (HHR) genom Hjälpmedelsenheten svara för beredning och verkställighet av nämndens beslut samt planera och administrera verksamheten nämnden ansvarar för.

Ekonomi

Landstinget i Värmland ska fastställa budget för den gemensamma nämnden efter samråd med berörda kommuner. I avtalet regleras hur samrådet skall ske. Kommunerna skall lämna ett årligt bidrag till den gemensamma nämndens verksamhet med belopp som motsvarar de faktiska kostnaderna för nämndens arbete och administration.

Kostnaderna fördelas med 21 % på kommunerna och 79 % på landstinget. Fördelningen inom kommunerna sker efter andelen 80 år och äldre i befolkningen. Varje huvudman svarar själv för samtliga kostnader för sina respektive förtroendevalda enligt respektive huvudmans arvodesregler. Dessa kostnader ingår således inte i den för hjälpmedelsnämnden gemensamma budgeten. Det är upp till respektive kommun att inom sin verksamhet granska detta underlag. Utöver denna kostnad skall varje huvudman dela på kostnaderna för sekretariatet, detta skall ske på basis av andelen ledamöter representerade i nämnden.

Enligt föreliggande avtal skall kommunerna senast den 25 i varje månad förskottsbeta 1/12-del av sin andel. Uppkomna över- och underskott regleras efter aktuell fördelningsnyckel som anges i föregående stycke.

Budgeten för Hjälpmedelsnämnden uppgick under år 2005 till 7 334 000 kronor uppdelat mellan kommunerna (1 540 100 kronor) och landstinget (5 794 000 kronor).

Det faktiska ekonomiska utfallet för 2005 blev 7 161 000 kronor, där kommunerna står för 1 504 000 kronor och landstinget för 5 657 000 kronor se tabell 1 nedan.

<i>ÅR 2005</i>	<i>Budget</i>	<i>Utfall</i>	<i>Differens</i>
Kommunerna	1 540 000	1 504 000	36 000
Landstinget	5 794 000	5 657 000	137 000
Summa	7 334 000	7 161 000	173 000

Tabell 1. Budget och utfall Hjälpmedelsnämndens budget & utfall 2005

Kostnadsfördelningen mellan kommunerna baseras på åldersgruppen 80 år och äldre se diagram 2.

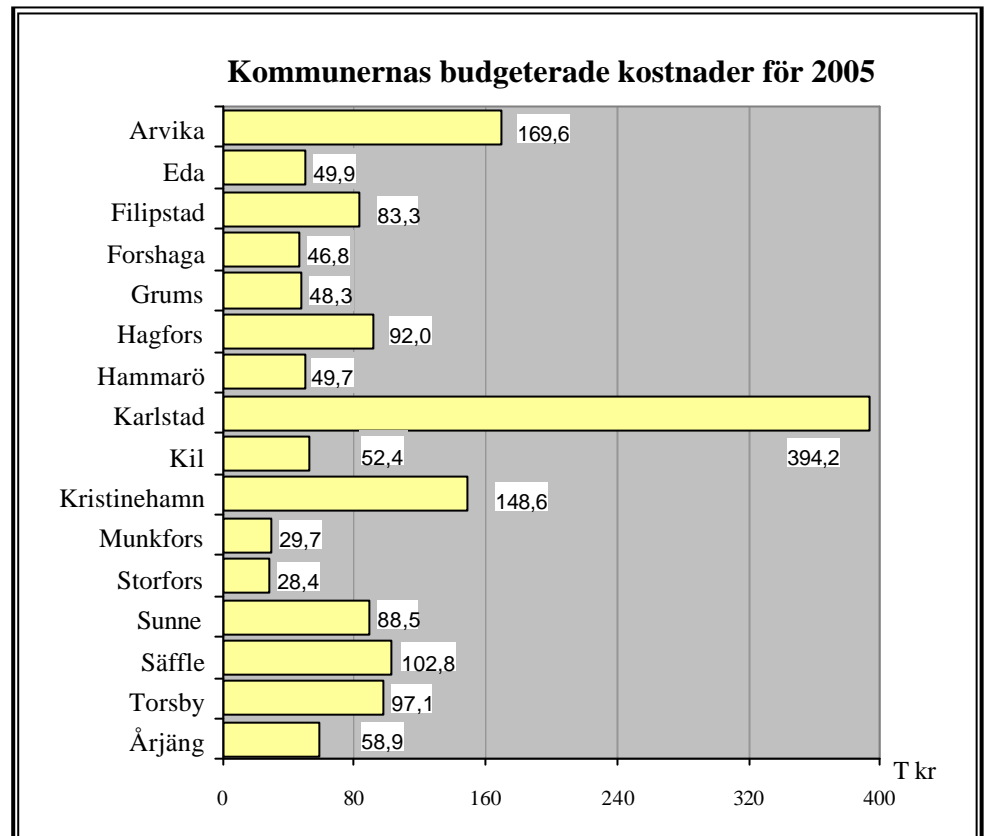

Diagram 2. Budgetfördelning för kommunerna år 2005

En genomgång av hjälpmedelsnämndens räkenskaper har inte föranlett några påpekanden.

Följsamhet till avtal och reglemente

? Länsverksamheten HHR skall ha ansvaret för beredning och verkställighet av nämndens beslut samt planera och administrera den verksamhet nämnden ansvarar för.

Kommentar: Uppfyllt.

? För nämnden skall det finnas ett sekretariat bestående av en sekreterare och en föredragande.

Kommentar: Uppfyllt.

? Avtalsparter skall vara de 16 kommunerna och landstinget.

Kommentar: Uppfyllt, dock har Munkfors kommun inte funnits närvarande vid Hjälpmedelnsammansammanträden under varken 2004 eller 2005.

- ? Uppgift att verka för att länets invånare erbjuds en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor.

Kommentar: Under 2005 har nämnden främst prioriterat arbetet med framställandet av ett policydokument för hjälpmedelsnämnden i syfte att skapa en gemensam plattform för kommuner och landsting att arbeta efter. Arbetet med policy dokumentet drog ut på tiden då det efter första utkastet fortfarande återstod vissa oklarheter. Dessa klarades dock ut genom att föra en informell dialog med kommunerna och bjuda in till ett till ett rådslag i mitten av oktober. Den 9 december 2005 fattade nämnden beslut om att godta policyn.

Policydokumentet kommer att under 2006 kompletteras med riktlinjer (exempelvis att en viss typ av rullstol rekommenderas) och kunskapsdokument (exempelvis vilken kroppsvikt olika typer av rullstolar klarar etc.) för varje produkt.

En gemensam policy syftar till att länets invånare oavsett vilken kommun de bor i eller var i vårdkedjan de befinner sig ska erhålla god och likvärdig hjälpmedelsförsörjning.

- ? Budgeten skall fastställas av landstinget efter samråd med kommunerna. Förslag till budget skall tillställas kommunerna senast under april månad. Samråd skall därefter ske med styrelserna under maj månad.

Kommentar: 2005 års budget fastställdes av nämnden efter en kort ärendehantering i arbetsutskottet. Nämnden ökade Budgetramarna från föregående år med 3,4 %.

- ? Kommunerna skall bidra med ett belopp som motsvarar de faktiska kostnaderna för nämndens arbete och administration. Fördelas efter befolkningsunderlag i viss åldersgrupp.

Kommentar: Uppfyllt. Under 2005 uppbar Hjälpmedelnsammansammanträden ett litet överskott gentemot budget, vilket kommer att återföras till kommunerna enligt gällande avtal.

- ? Varje huvudman svarar själva för samtliga kostnader för sina respektive förtroendevalda.

Kommentar: Uppfyllt. Någon närmare granskning av dessa är inte genomförd. Dock understryks värdet av att alla kommuner och

landsting budgeterar respektive redovisar kostnaderna under en egen ansvarspost för Hjälpmedelsnämnden.

- ? Förskottsbetalning skall göras med 1/12-del senast den 25 i varje månad.

Kommentar: Uppfyllt. Debitering har skett i enlighet med avtal.

- ? Uppkomna över- eller underskott skall regleras efter aktuell fördelningsnyckel (befolkningsunderlag i viss åldersgrupp).

Kommentar: Uppfyllt. Ett överskott på 36 000 kronor kommer att återföras till kommunerna enligt gällande avtal.

- ? Kommunerna har rätt till insyn i förvaltning och redovisning.

Kommentar: Under år 2005 har en del kommuner efterfrågat selektivt material bland annat har Munkfors kommun efterfrågat visst material.

- ? Nämnden skall vara sammansatt av 19 ledamöter och lika många ersättare och fördelat med en ordinarie och en ersättare från respektive kommun och tre ordinarie och tre ersättare från landstinget.

Kommentar: Uppfyllt

- ? Parterna är överens om att sammansättningen i nämnden så långt möjligt skall återspegla sammansättningen i landstinget.

Kommentar: Landstingsfullmäktiges nuvarande majoritet består av 44 (54,3 %) mandat och följaktligen är 37 (45,7 %) mandat fördelat på minoriteten. I Hjälpmedelsnämnden sammansättning återfinns en majoritet av 10 (52,6 %) mandat och en minoritet bestående av 9 (47,4 %) mandat.

Forum	V	S	C	FP	KD	M	SIV	MP
Landstingsfullmäktige	6 7,41%	31 38,27%	7 8,64%	7 8,64%	5 6,17%	10 12,35%	15 18,52%	-
HMN ord. ledamöter	-	9 47,37%	4 21,05%	2 10,53%	-	3 15,79%	1 5,26%	-
HMN ord. ledamöter & ersättare	1 2,63%	16 42,11%	7 18,42%	3 7,89%	2 5,26%	5 13,16%	3 7,89%	1 2,63%

Tabell 2. Partifördelning i Fullmäktige respektive Hjälpmedelsnämnden.

Majoritetsförhållandet är således nästintill samstämmiga, dock skiljer partisammansättningen mellan fullmäktige och nämndens ordinarie ledamöter.

- ? Ordförande ska nomineras bland landstingets ledamöter och vice ordförande bland kommunernas ledamöter. Landstinget nominerar år 2004 ordförande (Maritha Edeskog) och kommunerna vice ordförande (Sten Fransson).

Kommentar: Uppfyllt

- ? Inom nämnden skall finnas ett arbetsutskott bestående av sex ledamöter och sex ersättare. Tre ledamöter utses bland landstingets ledamöter och tre bland kommunernas ledamöter. Ordförande bör nomineras ur gruppen landstingets ledamöter medan vice ordförande bör nomineras ur gruppen kommunernas ledamöter.

Kommentar: Uppfyllt.

Slutsatser

Under 2005 har hög prioritering lagts vid att utforma en gemensam policy för Hjälpmedelsverksamheten i Värmland i syfte att tillförsäkra individen en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor. Detta utmynnande i ett policydokument som Hjälpmedelsnämnden beslutade att anamma under årets sista möte den 9 december 2005.

I den antagna policyn fastställs hjälpmedelsverksamhetens grundsyn samt kompetenskrav för förskrivning av hjälpmedel. Personliga hjälpmedel som faller inom nämndens ansvarsområden delas in i nivåer och kostnadsansvaret fastställs. I policyn ingår även kognitiva hjälpmedel. Det är i första hand nätverksgruppen, bestående av sakkunniga inom hjälpmedelsverksamheten från Värmlands kommuner och landsting som arbetat med utformandet av ett gemensamt policydokument. Handikappförbunden Värmland har emellertid även involverats i detta arbete.

Hjälpmedelsverksamhetens policy kommer att kompletteras med riktlinjer och kunskapsdokument under år 2006.

Vid årets sista möte där Hjälpmedelsverksamhetens policy antogs saknade representation från sex av sexton kommuner. Detta kan till viss del förklaras av att en del kommuner redan gett ett skriftligt samtycke under höstens arbete med färdigställandet av policyn, dock bör det framhållas att policyn för hjälpmedelsverksamheten troligtvis är det enskilt viktigaste beslut nämnden kommer att fatta.

Under år 2005 kan uppmärksammas att Munkfors kommun inte har varit närvarande vid något av nämndens möten, vilket betyder att de inte representerats sedan nämnden bildades juli 2004.

Efter genomgång av räkenskaperna bedöms redovisningen ge en rättvisande bild av hjälpmedelsnämndens resultat och ställning.

Bo H Eriksson

Cecilia L Karlsson

Certifierad kommunal revisor